

Mitä pitikään osata huumausaineista?

Ylitarkastaja
Henriette Helin-Soilevaara

Eläinten terveys ja hyvinvointi –yksikkö
Evira

Lainsäädäntö

Huumausainelaki 373/2008

VNa huumausaineiden valvonnasta (548/2008)

VNa huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008)

Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014

MMMa lääkkeiden ja lääkerehujen määräämisestä eläinlääkinnässä 7/EEO/2008

MMMa lääkkeiden ja käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä 17/14

MMMa eläinlääkärien lääkekirjanpidosta 22/14

Miksi?

Sähköinen resepti on lisännyt eläinlääkkeiden päihdekäyttöä

HS 1.5.15

Marke Harkas HS

IHMISILLE tarkoitettujen lääkkeiden sähköinen resepti on lisännyt eläinlääkkeiden päihdekäyttöä. Sähköinen resepti vaikeuttaa lääkemääräysten väärentämistä.

Väärennöksiä on kuitenkin tehty eläinlääkäreiden kirjoittamiin resepteihin, sillä eläimet saavat lääkemääräyksensä edelleen paperisina. Eläinlääkkeitä on yritetty saada apteekista myös puhelinreseptillä niin, että väärinkäyttäjät on esiintynyt eläinlääkärinä.

"Tällaista on tapahtunut, ja trendi on huolestuttava", sanoo puheenjohtaja Kirsi Kvarnström Farmasialiitosta.

Eläimille määrätään päihdekäyttöön soveltuvia lääkkeitä, kuten bentsodiatsepiineja ja opioideja. Väärinkäyttöön soveltuvia lääkkeitä annetaan eläimille esimerkiksi niiden rauhoittamiseen, kivun hoitoon ja epilepsiaan.

Eläinlääkärit määräävät eläimille yleensä eläinlääkkeiksi hyväksytyjä lääkkeitä. Eläinlääkäreillä on kuitenkin oikeus määrätä eläimelle myös ihmiskäyttöön tarkoitettuja lääkkeitä, jos niitä ei ole saatavana eläinlääkkeinä.

ELÄIMELLE tarkoitetut lääkkeet saa toisinaan mukaan eläinlääkärin vastaanotolta. Apteekista eläimille haetaan reseptillä lääkkeitä sekä akuuttivaivojen että kroonisten sairauksien hoitoon.

"Jos koiralla on esimerkiksi jatkuvaa lääkitystä vaativa epilepsia, voi eläinlääkäri kirjoittaa reseptiin suuremman lääkemäärän, jotta eläimenomistajan ei tarvitse aina mennä eläinlääkəriin, kun eläin tarvitsee lisää lääkkeitä", Kvarnström kertoo.

ELÄINLÄÄKÄREIDEN toimintaa valvoo elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Se tarkistaa vuosittain eläinlääkäreiden tekemät lääketukkuostot päihdekäyttöön soveltuvien lääkkeiden osalta.

S11 0

Mikä on huumausaine?

- a) vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen listoihin I–IV kuuluvat aineet ja valmisteet;
- b) psykotrooppisia aineita koskevan vuoden 1971 yleissopimuksen listoihin I–IV kuuluvat aineet ja valmisteet
- c) muut aineet, joiden valvontaan ottamisesta päätetään neuvoston päätöksen 2005/387/YOS mukaisesti
- d) kat-kasvi, meskaliinia sisältävät kaktuskasvit ja Psilosybe-sienet

Mikä on huumausaine?

Fimean luettelo PKV-lääkevalmisteista sekä huumausaineita ja psykotrooppisia aineita sisältävistä lääkevalmisteista.

Fimean luettelo lääkaineista ja –valmisteista, joista saa toimittaa ainoastaan lääkemääräyksellä.

Pharmaca

Varsinainen huumausaine

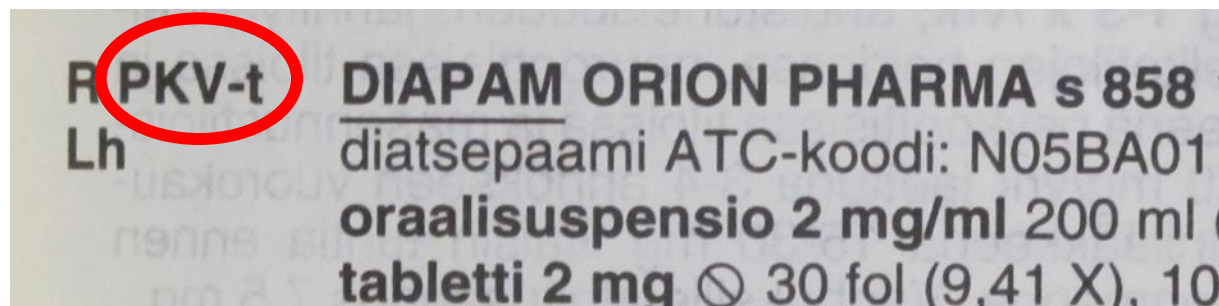
- Vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen luetteloihin I, II ja IV sekä vuoden 1971 psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen luetteloihin I ja II kuuluvia aineita sisältävät lääkevalmisteet.
- Etuliite H tai HE.

RH Lh DUROGESIC JANSSEN s 937 1
fentanyyli ATC-koodi: N02AB03
depotlaastari 12 mikrog/h 5 fol
depotlaastari 25 mikrog/h 5 fol

PKV-lääke

Pääasiassa keskushermostoon vaikuttava lääke

- Mainittu Fimean vahvistamassa luettelossa PKV-lääkkeistä;
- Myyntiluvan yhteydessä ilmoitettu kuuluviksi PKV-lääkkeisiin;
- Lääkeaineen etuliite Z, ZA, P tai PA.
- Valmisteella etuliite PKV-t ja PKV-a

Huumausaineiden säilytys

Säilytettävä erillisessä, lukitussa paikassa, johon sivullisten pääsy on estetty.

Psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen luetteloihin III ja IV kuuluvia aineita sisältävät valmisteet säilytetään paikassa, johon sivullisten pääsy on mahdollisimman tehokkaasti estetty.

- suositellaan säilytettävän lukkojen takana.

Myös vanhentuneet huumausaineet lukkojen taakse!

Huumausaineista pidettävä kirjanpito

Kirjanpito huumausaineyleissopimuksen luetteloiden I-IV ja psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen luetteloiden I-III aineista ja valmisteista.

1. Huumausaineen tai valmisteen nimi;
2. Varastoon tullut tai varastosta otettu määrä ja päivämäärä;
3. Varaston määrä;
4. Selvitys käytetystä tai luovutetusta huumausaineesta

Säilytysaika kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jolloin merkintä on tehty.

Ei koske esim. alpratsolaamia, diatsepaamia, fenobarbitaalia, midatsolaamia, oksatsepaamia

Huumausaineiden hävittäminen

Vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen listoihin I, II ja IV sekä psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen listoihin I—III kuuluvien aineiden ja valmisteiden hävittämisestä laaditaan pöytäkirja, johon merkitään

- huumausaineen nimi,
- määrä ja
- eränumero.

Pöytäkirjan allekirjoittavat kaksi henkilöä, joista toinen on vastuuhenkilö. Hävittämisestä on tehtävä merkintä huumausainekirjanpitoon ja pöytäkirja on liitettävä kirjanpitoaineistoon.

Huumausaineiden luovuttaminen

Huumausaineita ei saa luovuttaa eläinten omistajille tai haltijoille.

Poikkeus: Eläinlääkäri saa luovuttaa eläimen ensiapuluonteiseen jatkohoitoon tarvittavan määrän psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen listan IV ainetta sisältävää lääkettä.

- tarve todettava itse.
- lääkettä ei saatavissa apteekista vaikeuksitta tai kohtuuajassa ilman, että eläimen asianmukainen hoito vaarantuu.
- Alpratsolaami, diatsepaami, fenobarbitaali, midatsolaami, oksatsepaami

Varsinaisten huumausaineiden määrääminen

- Eläimelle tai *pro auctore* ammatinharjoittamista varten.
- Vain vahvistetulla huumausainereseptilomakkeella, jonka kaikki kohdat on täytettävä.
- Ei saa uusia puhelimitse ja *pro auctore* ainoastaan pienin pakkauskoko.
- Huumausainereseptilomakkeet on säilytettävä lukitussa tilassa.

Varsinaisten huumausaineiden määrääminen

- Eläinlääkäri ei saa määrätä eläimen omistajalle tai haltijalle huumausaineyleissopimuksen luetteloon IV ja psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen luetteloihin I-II kuuluvia huumausaineita (heroiini, kannabis, meskaliini, amfetamiini).
- Eläinlääkäri ei saa määrätä injektiona annettavaa huumausainetta eläimen omistajalle tai haltijalle.

Varsinaisten huumausaineiden määrääminen

Kirjanpito määrätyistä huumausaineista.

1. huumausainereseptissä vaaditut tiedot;
2. määräysajankohta;
3. käsittelyn syy tai tehty diagnoosi;
4. tehdyt hoitotoimenpiteet.

Kirjanpidon säilytysaika 5 vuotta.

Pääasiassa keskushermostoon vaikuttavan lääkkeen määrääminen

- Eläinlääkäri ei saa määrätä injektiona annettavaa PKV-lääkettä eläimen omistajalle tai haltijalle;
- Pro auctore saa määrätä ainoastaan pienimmän pakkauskoon.
- Ei erillistä kirjanpitoa. Määrätyt PKV-lääkkeet kirjataan potilasasiakirjaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksen potilasasiakirjojen laatimisesta ja säilyttämisestä (6/EEO/2000) mukaisesti.

Pääasiassa keskushermostoon vaikuttavan lääkkeen määrääminen PKV-a

Erillisellä säilytettävällä reseptillä määrättävät

- Myyntiluvassa on ehto säilytettävästä reseptistä, PKV-a
- Fimean luettelo lääkeaineista ja –valmisteista, joista saa toimittaa ainoastaan lääkemääräyksellä: vaikuttavat aineet merkitty ZA tai PA.
- Tavallinen reseptilomake, jää apteekkiin.
- Ei saa määrätä puhelinreseptillä.

Pääasiassa keskushermostoon vaikuttavan lääkkeen määrääminen PKV-t

Ei vaadi säilytettävää reseptiä

- Myyntiluvassa on ehto PKV-t
- Fimean luettelo lääkeaineista ja –valmisteista, joista saa toimittaa ainoastaan lääkemääräyksellä: vaikuttavat aineet merkitty Z tai P.
- Saa määrätä puhelinreseptillä, kuitenkin vain pienimmän pakkauskoon.
- PKV-reseptiä ei saa uusia puhelimitse.

Miten toimit?

Selvitä, mitä lääkkeitä käytät ja määrät.

Vain varmistettuun tarpeeseen.

Ei uudelle asiakkaalle suuria määriä. Jos eläintä on aiemmin hoitanut toinen eläinlääkäri, pyydä epikriisi eläimen omistajalta.

Iterointi.

Omavalvonta: Säännöllinen huumausainekirjanpidon ja varaston tarkastus.

Miksi tärkeää?

Terveysthuolto siirtynyt pääosin sähköiseen lääkemääräykseen. Uudistuksen yhtenä tavoitteena on estää reseptiväärennöksiä.

- Houkuttaako eläinlääkäreiden lääkemääräysten väärentämiseen tai lääkkeiden hankkimiseen eläinlääkäreiltä?
- Eläinlääkäreiden lääkevarastot kiinnostavat?

Eviran valvonta

Lääketukkukaupoilta eläinlääkäreiden PKV-lääke- ja huumausaineostot vuosittain.

- Poikkeuksellisen suuret määrät
- Harvoin käytetyt valmisteet
- Peroraaliset valmisteet

Yhteydenotot apteekeilta.

Eläinlääkäreiden tarkastukset.

Tarvittaessa selvitetään eläinlääkärin tukkuostot ja lääkemääräykset apteekeista.

Miten käytännössä?

Ajankohtaista
7.5.2015

Eläinlääkäreiden ostot 2014

Alprazolam Krka tabl	Durogesic laastari	Panacod tabl	Tramal kaps
Alprox tabl	Euthasol inj	Recuvyra liuos	Tramal inj
Ardinex tabl	Eutabarb inj	Remifentanil inj/inf	Tramal depottabl
Atarax siirappi	Fentanyl inj	Somnor tabl	Ultiva 1 mg inj/inf
Atarax tabl	Fentanyl depotlaastari	Stesolid Novum inj	Vetergesic inj
Barbivet tabl	Ketador inj	Stesolid peräruiske	Zopinox tabl
Bupaq Multidose inj	Ketaminol inj	Temgesic inj	Xanor depottabl
Butordol vet inj	L-Polamivet inj	Temgesic resoribl	Xanor tabl
Codesan comp oraalil.	Mebunat inj	Tenox mg tabl	
Diapam tabl	Midazolam inj/inf	Torpudor inj	
Diapam mikstuura	Morphin inj	Tramal tipat	
Diazepam peräruiske	Opamox tabl	Tramal liukeneva tabl	

Huomioita

Tramadoli

- käyttö yleistynyt valtavasti
- Luovutetaan laajalti myös vastaanotoilta.

Hydoksitsiinikloridi

- Ei mielletä PKV-lääkkeeksi?

Fenobarbitaali

- Luovutus vastaanotoilta yleistä

Nukahtamislääkkeet

- Mihin käytetään?

Eläinlääkäreiden ostot 2014

Alprazolam Krka tabl	Durogesic depotlaastari	Panacod tabl	Tramal kaps
Alprox tabl	Euthasol inj	Recuvyra transderliuos	Tramal inj
Ardinex tabl	Eutabarb inj	Remifentanil inj/inf	Tramal depottabl
Atarax siirappi	Fentanyl inj	Somnor tabl	Ultiva 1 mg inj/inf
Atarax tabl	Fentanyl depotlaastari	Stesolid Novum inj	Vetergesic inj
Barbivet tabl	Ketador inj	Stesolid peräruiske	Zopinox tabl
Bupaq Multidose inj	Ketaminol inj	Temgesic inj	Xanor depottabl
Butordol vet inj	L-Polamivet inj	Temgesic resoribl	Xanor tabl
Codesan comp oraalil.	Mebunat inj	Tenox mg tabl	
Diapam tabl	Midazolam inj/inf	Torpudor inj	
Diapam mikstuura	Morphin inj	Tramal tipat	
Diazepam peräruiske	Opamox tabl	Tramal liukeneva tabl	

PKV-a

PKV-t

H

Luovuttaminen vastaanotolta

Rajoitetut tilanteet.
Rajoitettu määrä.

Alprazolam Krka tabl	Durogesic depotlaastari	Panacod tabl	Tramal kaps
Alprox tabl	Euthasol inj	Recuvyra transderliuos	Tramal inj
Ardinex tabl	Eutabarb inj	Remifentanil inj/inf	Tramal depottabl
Atarax siirappi	Fentanyl inj	Somnor tabl ?	Ultiva 1 mg inj/inf
Atarax tabl	Fentanyl depotlaastari	Stesolid Novum inj	Vetergesic inj
Barbivet tabl	Ketador inj	Stesolid peräruiske	Zopinox tabl
Bupaq Multidose inj	Ketaminol inj	Temgesic inj	Xanor depottabl
Butordol vet inj	L-Polamivet inj	Temgesic resoribl	Xanor tabl
Codesan comp oraalil.	Mebunat inj	Tenox mg tabl ?	
Diapam tabl	Midazolam inj/inf	Torpudor inj	
Diapam mikstuura	Morphin inj	Tramal tipat	
Diazepam peräruiske	Opamox tabl	Tramal liukeneva tabl	

Huumausainekirjanpito

Alprazolam Krka tabl	Durogesic depotlaastari	Panacod tabl	Tramal kaps
Alprox tabl	Euthasol inj	Recuvyra transderliuos	Tramal inj
Ardinex tabl	Eutabarb inj	Remifentanil inj/inf	Tramal depottabl
Atarax siirappi	Fentanyl inj	Somnor tabl	Ultiva 1 mg inj/inf
Atarax tabl	Fentanyl depotlaastari	Stesolid Novum inj	Vetergesic inj
Barbivet tabl	Ketador inj	Stesolid peräruiske	Zopinox tabl
Bupaq Multidose inj	Ketaminol inj	Temgesic inj	Xanor depottabl
Butordol vet inj	L-Polamivet inj	Temgesic resoribl	Xanor tabl
Codesan comp oraalil.	Mebunat inj	Tenox mg tabl	
Diapam tabl	Midazolam inj/inf	Torpudor inj	
Diapam mikstuura	Morphin inj	Tramal tipat	
Diazepam peräruiske	Opamox tabl	Tramal liukeneva tabl	

YLEISIMMIN KÄYTETYT HUUMAUSAINEEET 2015			
HUUMAUSAINEKIRJANPITOA VAATIVAT LÄÄKKEET ELI SEURATTAVAT LÄÄKKEET			
VAIKUTTAVA AINE	SÄILYTYS LUKITUSSA KAAPISSA	KAUPPANIMET v 2015	
BUBRENORFIINI	X	<i>Bupaq Multidose, Vetergesic, Temgesic</i>	
FENTANYyli	X	<i>Recuvyra, Durogesic, Fentanyl, Abstral</i>	
LEVOMETADONI	X	<i>L-Polamivet</i>	
MORFIINI	X	<i>Morphin, Oramorph, Depolan,</i>	
PENTOBARBITAALI	X	<i>Mebunat, Euthasol, Euthanimal, Eutabarb</i>	
PIDETÄÄN ERILLISTÄ HUUMAUSAINEKIRJANPITOA, JOTA SÄILYTETÄÄN KUUDEN VUODEN AJAN HÄVITETYISTÄ ERILLINEN PÖYTÄKIRJA, JOKA LIITETÄÄN HUUMAUSAINEKIRJANPITOON SAA MÄÄRÄTÄ VAIN HUUMAUSAINERESEPTILLÄ. INJEKTIOITA EI SAA MÄÄRÄTÄ OMISTAJALLE MYÖS VANHENTUNEET SEURATTAVAT LÄÄKKEET SÄILYTETTÄVÄ LUKOLLISSA KAAPISSA			
MUUT HUUMAUSAINEEET JA NIIHIN LIITTYVIÄ HUOMIOITA			
VAIKUTTAVA AINE	SAA LUOV. ENSIAPUANNOKSEN	PUHELINRESEPTILLÄ MÄÄRÄYS	KAUPPANIMET v 2015
TRAMADOLI	EI	EI VOI MÄÄRÄTÄ*	<i>Tramal, Tradolan, Tramadin, Tramadol jne</i>
MIDATSOLAAMI	KYLLÄ	PIENIN MAHD MYyntIPAKKAUS	<i>Midazolam hamel, Midazolam accord, Buccolam</i>
DIATSEPAAMI	KYLLÄ	PIENIN MAHD MYyntIPAKKAUS	<i>Diapam, Stesolid, Medipam</i>
ALPRATSOLAAMI	KYLLÄ	PIENIN MAHD MYyntIPAKKAUS	<i>Alprox, Alprazolam krka/mylan, Xanor</i>
BUTORFANOLI	EI	EI VOI MÄÄRÄTÄ	<i>Torpuador, Alvegesic, Butordol, Torpusol, Butador jne</i>
FENOBARBITAALI	KYLLÄ	PIENIN MAHD MYyntIPAKKAUS	<i>Barbivet, Phenoleptil</i>
KETAMIINI	EI	EI VOI MÄÄRÄTÄ	<i>Ketaminol, Ketalar, Ketador</i>
HYDROKSITSIINIHYDROKLORIDI	EI	PIENIN MAHD MYyntIPAKKAUS	<i>Atarax</i>
EIVÄT VAADI ERILLISTÄ HUUMAUSAINEKIRJANPITOA SAA MÄÄRÄTÄ NORMAALILLA RESEPTILLÄ. INJEKTIOVALMISTEITA EI SAA MÄÄRÄTÄ OMISTAJALLE. * TRAMADOLI VAIN ALKUPERÄISELLÄ RESEPTILLÄ SÄILYTETÄÄN SIVULLISILTA SUOJATTUNA, SUOSITELLAAN SÄILYTTÄMÄÄN LUKKOJEN TAKANA			

Kittokset Ira Kallio-Kujalalle ja Outi Ahlströmille!

Kiitos
Kysymyksiä?

Ajankohtaista
7.5.2015

